

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 1926/2
Podgorica, 15.12.2022. godine

Na osnovu člana 40 i 144 Zakona o elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16, 92/17 i 82/20) i člana 18 i 116 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru Prosvjetne zajednice Crne Gore (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1926 od 17.11.2022. godine), direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Odbija se, kao neosnovan, prigovor Prosvjetne zajednice Crne Gore, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1926 od 17.11.2022. godine).
2. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
3. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
4. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 17.11.2022. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) dostavljen je prigovor Prosvjetne zajednice Crne Gore, na rad Javnog preduzeća „Radio i Televizija Crne Gore“ iz Podgorice, kao javnog emitera opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1926 od 17.11.2022. godine).

Prigovor se odnosi na emisiju „Gledajmo se“, emitovanu dana 15. novembra 2022. godine, a podnosilac prigovora ukazuje da „*urednik Sead Sadiković, iako je tema osnovna škola u Bijelom Polju na čiju izgradnju se čeka godinama, adresira da su glavni problem nastavnici*“, kao i da „*ističe da su nastavnici, bez izuzetka, stekli diplome na 'egzotičnim' fakultetima, a da pri tom ne postoji, niti se dotični urednik i novinar poziva bar na neki zvaničan podatak o tome koliko je nastavnika s takvim diplomama*“. Smatraju da „*izjavom da u školama 'hiperprodukujemo mediokritete' osim vrijeđanja rada nastavnika, direktno pogrđno naziva i učenike*“ i da zbog navedenih izjava treba da se izvini, te napominju da će u slučaju da se slično ponovi „*potražiti zaštitu ugleda na višim instancama*“.

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore“, br. 35/11, u daljem tekstu: „Pravilnik“).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 28.11.2022. godine (akt broj 02-1926/1 od 28.11.2022. godine).

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnog sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Članom 56 st. 4 Zakona i članom 8 Pravilnika je predviđeno da su u proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane, te da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti

profesionalno i korektno zastupljeni, pri čemu mišljenja i komentari moraju biti odvojeni od činjeničnog izvještavanja.

- Načelo objektivnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja (čl. 4 st. 1 al. i) Pravilnika).
- Načelo nepristrasnosti je definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje dijelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog (čl. 4 st. 1 al. j) Pravilnika).
- Član 4 stav 1 tačka l) Pravilnika načelo slobode objavljivanja komentara definiše kao slobodu elektronskih medija da u skladu sa svojom uređivačkom politikom komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, državnih organa, političkih partija i drugih institucija, kao i obaveza da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je, dana 15. novembra 2022. godine, u terminu od 20:04:00 do 20:50:53 (46 minuta 53 sekunde) emitovao magazin „*Gledajmo se*” i u okviru istog, u terminu od 20:42:18 do 20:43:56 sati (1 minut 38 sekundi) segment opisan u tački 2.
2. Najava (Sead Sadiković): „*Škola, naša druga kuća. Mjesto obrazovanja, mjesto gdje se stvara čovjek. Nekad bilo, više nije. A kako i neće kad direktno podliježe hiperprodukciji mediokriteta. Ne postoji termin u ovom našem jeziku kojim bi se mogla opisati katastrofa što se dešava u našem osnovnom i srednjem obrazovanju, posebno u osnovnom. Place, Tutin, Foča, okolina Novoga Sada ili Skoplja, il' Mojkovac naš i tako redom, sve naše Sorbone. Ta propast, taj ambis kupljenih diploma nam prijete na duge staze. Šta mogu današnji đaci da nauče od polupismenih, nazovi učitelja, ili, ni ne nazovi, ništa korisno, naravno. I nikad više škola i nikad manje znanja uopšte u čovječanstvu, jeste li primijetili? No je problem što sutra neće imati ništa korisno da prenesu onima što tek treba da dođu. A tek šta će oni što dođu onima poslije prenijeti. Najstarije bjelopoljske škole i njene patine što je mirisala na znanje danas nema. Trebalo je da je zamijeni nova, a nije. I neće, u dogledno vrijeme. Da se ne zavaravamo, a probali su nas zavaravati rokovima, ovo je priča o našem odnosu prema znanju, prije svega. Priča je naša Milica Sekulić.*”

U nastavku je emitovan prilog u kojem je ukazano na probleme sa kojima se susrijeću učenici Osnovne škole „Dušan Korać” u Bijelom Polju, a koji su izazvani kašnjenjem u izgradnji nove školske zgrade.

3. Sporni segment, na koji se prigovor odnosi, predstavlja najavu priloga posvećenog izgradnji škole u Bijelom Polju, u kom voditelj daje generalni osvrt na obrazovanje u Crnoj Gori. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u, skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara i njegovom uređivačkom politikom, komentariše događaje i teme od značaja za javnost. Sa druge strane, ne može se dovesti u pitanje ni pravo podnosioca prigovora da, ukoliko smatra da izneseni stavovi i mišljenja nisu utemeljeni, na njih reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora. Emiter time doprinosi debati o pitanjima od javnog interesa, a pitanje sistema obrazovanja u Crnoj Gori je svakako jedna od najznačajnijih tema u javnoj sferi.
4. Format emisije je takav da pokreće pitanja od interesa i značaja za lokalnu ili širu društvenu zajednicu. Priloge karakterišu kratki segmenti sa, nerijetko, provokativnim i satiričnim pitanjima i načinom predstavljanja teme kojom se bavi prilog. Cijeneći da se radi o temi koju treba istražiti i o kojoj treba govoriti u javnosti, autor emisije je, predmetnim prilogom ukazao na neke aspekte koji su po njemu sporni i skrenuo pažnju na probleme obrazovnog sistema. U cilju informisanja javnosti, emiter (posebno javni emiter) ima obavezu i odgovornost da doprinese pokretanju i omogućavanju debate o kontroverznim pitanjima.
5. Navodi autora emisije „*hiperprodukcija mediokriteta*”, „*ambis kupljenih diploma*”, iako se mogu smatrati pretjerivanjem ili provokacijom, predstavljaju njegovo mišljenje/stav na čije iznošenje

ima pravo u okviru svoje slobode izražavanja, a samim tim podnosilac prigovora ima pravo da ukoliko smatra da ti stavovi nisu utemeljeni na njih reaguje podnošenjem ispravke ili odgovora. Sloboda načina uređivanja i pristupa temi koju emiter obrađuje spada u domen uređivačke slobode i slobode izražavanja emitera i u ovom slučaju se ne može tumačiti kao kršenje načela objektivnosti ili nepristrasnosti.

6. Naime, emitovani prilog ne sadrži elemente koji ukazuju na kršenje „načela nepristrasnosti“ odnosno „načela objektivnosti“, koja obavezuje elektronski medij „da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara“, odnosno da „u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivnan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja“.
7. U predmetnom slučaju emiter nije prekršio „načelo slobode objavljivanja komentara“, jer navodi voditelja u uvodnom dijelu priloga, iako mogu zvučati kao grub, predstavljaju vrijednosni sud voditelja na čije iznošenje ima pravo, sve u okviru njegove slobode izražavanja. Radi se o komentaru koji voditelj i urednik emisije iznosi na osnovu svog tumačenja trenutnog stanja u prosvjeti u Crnoj Gori, a pravo voditelja da slobodno izrazi ovakav (moguće grub, provokativan ili uvredljiv) stav prati pravo podnosioca prigovora da na njega reaguje.
8. Dakle, u prilogu se ne pominju konkretni subjekti već se govori o obrazovnom sistemu u širem smislu, pa lica koja smatraju da su na njihov račun su izrečene određene ocjene, imali su na raspolaganju razne mogućnosti da iznesu svoje viđenje (saopštenje, reagovanje) ili da zaštite svoje interese putem podnošenja ispravke ili odgovora, koje je emiter bio dužan da objavi, u skladu sa Zakonom o medijima.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da podneseni prigovor nije opravdan, te da emiter nije prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa i programske standarde propisane u Zakonu i Pravilniku.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 116 Zakona o upravnom postupku, donio odluku kao i dispozitivu ovog Rješenja.

Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije www.aemcg.org.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Prosvjetna zajednica Crne Gore, podnosilac prigovora
- Javno preduzeće „Radio i Televizija Crne Gore“
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva